

Stödmaterial

Barnrättsperspektiv vid handläggning av ekonomiskt bistånd

Hösten 2021

Innehåll

Inledning	3
Syfte.....	3
Kopplingar till styrande dokument och nationell vägledning.....	3
Bakgrund.....	4
Beakta barnens bästa	4
Kartläggning av barnens situation genom befintlig information och samtal med föräldrar .	5
Stöd i att tillämpa barnrättsperspektiv	6
Hembesök.....	6
MI – motiverande samtal	6
Barnkonsekvensanalys	7
När ska en barnkonsekvensanalys göras	7
Att göra en barnkonsekvensanalys.....	8
Olika ställningstaganden.....	8
Livsområden kopplade till barns rättigheter	8
Kartlägga för- och nackdelar utifrån barnets rättigheter	10
Analys	10
Kompensatoriska åtgärder	10
Bedömning och beslut.....	11
Dokumentation av barnkonsekvensanalys och beslut	11
Barnens rätt till delaktighet och information	12
Barnets rätt till delaktighet och information.....	12
Bedömning av samtal direkt med barn	13
Avslut.....	13
Bilaga.....	14

Inledning

Under 2020 blev barnkonvention lag och i samband med detta skedde information- och utbildningssatsningar i staden. En central fråga har handlat om hur vi ska tillämpa barnkonvention praktiskt i vårt dagliga arbete i handläggningen av ekonomiskt bistånd. I stadens enhetschefsnätverk uppmärksammades behovet av ett gemensamt stödjande dokument. En arbetsgrupp tillsattes med representanter från de fyra socialförvaltningarna med syfte att ta fram och implementera ett gemensamt vägledningsmaterial i arbetet med barnrättsperspektivet inom ekonomiskt bistånd.

Vi vill i arbetsgruppen rikta ett tack till Stockholms Stad, vars stödmaterial – Barnrättsperspektiv vid handläggning av ekonomiskt bistånd, ligger till grund för vårt framtagna stöddokument.

Syfte

Syftet med framtaget stöddokument är att det ska ge verktyg för socialsekreterare som handlägger försörjningsstödsärenden att tillämpa ett barnrättsperspektiv i sin handläggning. När vi stärker barnrättsperspektivet i arbetet med ekonomiskt bistånd så säkerställer vi en följsamhet till barnkonventionen som lag.

Kopplingar till styrande dokument och nationell vägledning

Styrande dokument:

Göteborgs stads riktlinjer för ekonomiskt bistånd.

Socialstyrelsen.

[Socialstyrelsens handbok; Handläggning och dokumentation inom socialtjänsten, kapitel barnkonventionen och barnperspektiv.](#)

[Socialstyrelsens Beaktande av barnperspektiv vid handläggning av ekonomiskt bistånd. En fallstudie av tre socialförvaltningar.](#)

Bakgrund

Barns rättigheter slås fast i FN:s konvention om barnets rättigheter. Sverige ratificerade Barnkonventionen 1990. Genom detta har Sverige bundit sig folkrättsligt till att förverkliga den. FN:s konvention om barnets rättigheter blev svensk lag den 1 januari 2020. Konventionen tydliggör att barn är egna individer med egna rättigheter. För domstolar och myndigheter medför lagändringen ett skärpt ansvar och större möjlighet att beakta barnets perspektiv.

I socialtjänstlagen (SoL) framgår att barnets bästa särskilt ska beaktas vid åtgärder som rör barn, vilket motsvarar artikel 3 i FN:s barnkonvention¹. Vidare framgår ur SoL samt ur barnkonventionen att när en åtgärd berör ett barn ska barnet få relevant information och ges möjlighet att framföra sina åsikter i frågor som rör barnet. Om barnet inte framför sina åsikter ska barnets inställning så långt som möjligt klarläggas på annat sätt²

I arbetet med barnrätt så uppkommer olika perspektiv som är viktiga att uppmärksamma och se skillnaden emellan. Dessa är;

- **Barnperspektiv** som innebär att vi som vuxna sätta oss in och tar hänsyn till barnets situation för att därigenom försöka se till barnets bästa i en situation.
- **Barnets perspektiv** handlar om vad barnet tycker. Sker genom att vi lyssnar på barnet och att barnet utifrån ålder och mognad får möjlighet att bidra med tankar, känslor, upplevelser, synpunkter och förslag.
- **Barnrättsperspektiv** är mer objektivt. Det är ingen personlig tolkning vad som är bäst för barnet, utan barnets rättigheter som de är formulerade i Barnkonventionen. Om beslut och åtgärder bedömts få konsekvenser för barnet eller barnen skall hänsyn tas till de mänskliga rättigheter som barn har enligt Barnkonventionen. Att på så sätt säkerställa barnets rättigheter i åtgärder eller vid beslut som rör barn innebär att ha ett barnrättsperspektiv.

Beakta barnens bästa

Inom allt arbete som bedrivs inom socialtjänsten finns en skyldighet att beakta barnets bästa. Barnets bästa är en av barnkonventionens fyra grundprinciper³,

---

¹ 1 kap 2 § socialtjänstlagen, artikel 3 i FN:s barnkonvention

² 11 kap 10 § socialtjänstlagen, artikel 12 i FN:s barnkonvention

³ Barnkonventionens fyra grundprinciper; Artikel 2: inget barn får diskrimineras. Artikel 3: barnets bästa ska beaktas i första hand. Artikel 6: varje barn har rätt till liv, överlevnad och utveckling Artikel 12: barn har rätt att uttrycka sina åsikter och få dem beaktade i alla frågor som berör dem.

vilket innebär att den ska genomsyra allt arbete med barns rättigheter. När beslut rör barn ska socialtjänsten särskilt beakta vad hänsyn till varje barns bästa kräver och konsekvenserna för varje enskilt barn ska alltid övervägas innan beslut fattas. Barnkonsekvensanalyser är ett sätt att omsätta barnkonventionen i praktisk handling.

För att kunna beakta barns bästa och analysera vilka konsekvenser ett beslut får för ett barn behöver vi först ta reda på hur barnets situation ser ut. Detta kan göras genom att ta del av befintlig dokumentation samt i ett andra skede, om det behövs, inhämta information genom att ha samtal med föräldrar och i vissa fall även med barnet. När kartläggning av barnets situation har gjorts behöver vi fundera på olika ställningstaganden, till exempel bifall eller avslag på en viss ansökan, samt analysera vilka konsekvenser som de tänkbara ställningstagandena får för barnet med ett rättighetsperspektiv som utgångspunkt. Analysen ska ligga till grund för den bedömning och det beslut som sedan fattas.

Process över arbetsgång för att beakta barnens bästa vid ett beslut

Kartläggning av barnens situation genom befintlig information och samtal med föräldrar

Kartläggningens omfattning varierar beroende på ärendets karaktär. Syftet med att kartlägga barnens situation i en utredning och/eller inför ett beslut är:

- ✓ Att uppmärksamma barnens situation.
- ✓ Att vi ska kunna förstå sökandes situation ur ett helhetsperspektiv.
- ✓ Att vi ska kunna analysera vilka konsekvenser ett beslut får för det enskilda barnet och hur dess rättigheter enligt barnkonventionen påverkas av beslutet. I en familj med flera barn så kan barnen påverkas olika av ett beslut beroende på sina förutsättningar.
- ✓ Att vid behov kunna informera om stöd/insatser som kan vara aktuella för familjen.

Förberedelsen inför kartläggning består av två delar:

1. Ta del av befintlig information
2. Ta ställning till vad som behöver utredas vidare för det aktuella ärendet och den aktuella ansökan samt på vilket sätt detta ska göras.

I en utredning om ekonomiskt bistånd är barnet inte part utan det är barnens förälder som ansöker om ekonomiskt bistånd. Barnets rätt till information och informationsinhämtning behöver sättas i detta sammanhang. Inom ekonomiskt bistånd inhämtas informationen kring barnens situation vanligtvis genom samtal med föräldrarna. *Se vidare avsnitt Barnens rätt till delaktighet och information.*

Checklista med förslag till frågor att ställa vid kartläggning av barnets situation finns med som bilaga.

Stöd i att tillämpa barnrättsperspektiv

Nedan följer förslag och tillämpning av arbetssätt och verktyg i arbetet med barnrättsperspektiv inom ekonomiskt bistånd. Störst utrymme läggs på barnkonsekvensanalys som fungerar som ett praktiskt verktyg för att belysa hur ett beslut påverkar barnet och dess rättigheter enligt barnkonventionen.

Verktyget fungerar som ett stöd inför beslut då vi genom verktyget får en bild av hur barnet enskilt påverkas av beslutet. Vi kan även se ifall vi behöver fatta några kompensatoriska åtgärder för att säkerställa barnets rättigheter vid beslut där barnets intresse behöver ge vika för andra intresse.

Hembesök

Hembesök kan vara en viktig del av utredningen och kan med fördel göras hos familjer som varit aktuella för ekonomiskt bistånd en längre tid. En förutsättning är att hembesöket är planerat, familjen informerad och att de välkomnar ett hembesök.

Ett hembesök kan ge en bra bild av familjens och barnets situation i förhållande till den ekonomiska situationen. Det ger socialsekreteraren en möjlighet att skapa sig en mer konkret bild av hur barnet har det i hemmiljön, bedöma vilket bistånd familjen behöver samt ger möjlighet för socialsekreterare att tala med föräldrarna och eventuellt även barnet om hur de ekonomiska förutsättningarna påverkar barnet. Under hembesöket kan man bland annat se om följande finns: en egen sovplats för barnet, sängkläder, handdukar, plats för barnet att leka och matplats för familjen.

MI – motiverande samtal

MI är en samarbetsinriktad och utforskande samtalsmetod som har fokus på att utforska personens egna skäl för förändring. I samtal med föräldrarna kan användandet av metoden medverka till att skapa en inbjudande, icke-skuldbeläggande och utforskande grund i samtalet. Vilket bidrar till ett samarbetsinriktat klimat som skapar delaktighet och engagemang hos föräldrarna.

Barnkonsekvensanalys

En barnkonsekvensanalys innebär att man utreder vilka konsekvenser ett beslut får för ett barn utifrån de rättigheter som barn har enligt FN:s barnkonvention.

Barnkonsekvensanalys är ett verktyg som används för att uppmärksamma konsekvenserna som olika beslut kan medföra för barnet.

Barnkonsekvensanalysen utgår från barnets perspektiv. En barnkonsekvensanalys förutsätter således att information om barnets situation och barnets perspektiv är kartlagt. Barnkonsekvensanalysen är individuell och görs för ett barn åt gången, då olika barn inom samma hushåll kan ha olika behov och förutsättningar.

Utgångspunkten är alltid att föräldrarna inom ramen för sin förmåga och sina ekonomiska resurser har huvudansvaret för att säkerställa de levnadsvillkor som är nödvändiga för barnet. I samband med att en barnkonsekvensanalys görs är det viktigt att väga in att forskningsresultat har visat att en positiv faktor för barnens hälsa och välmående är om föräldrarna får ett arbete och en fast inkomst.⁴

När ska en barnkonsekvensanalys göras

När ett beslut påverkar ett barn, direkt eller indirekt, ska en bedömning om en barnkonsekvensanalys göras. Inför ett eventuellt avslagsbeslut är det särskilt viktigt att en barnkonsekvensanalys genomförts innan beslut fattas.

En barnkonsekvensanalys ska alltid göras och dokumenteras;

- När ett beslut får påtagliga konsekvenser för ett barn. Exempel på beslut som kan innebära starka konsekvenser för barn är:
  - ✓ beslut rörande hyresskuld och elskuld
  - ✓ rådrum gällande boendekostnad
  - ✓ risk för avslag av riksnorm och
  - ✓ vid nödprövningar
- När biståndet är riktat direkt till barnet. Exempel på sådana beslut är bistånd:
  - ✓ till umgänge
  - ✓ fritidsaktiviteter
  - ✓ busskort för barnet
  - ✓ hemutrustning för barnet
  - ✓ TV eller dator

---

⁴ Beaktande av barnperspektiv vid handläggning av ekonomiskt bistånd En fallstudie av tre socialförvaltningar, Socialstyrelsen, 2015-1-46. Hellre rik och frisk – om familjebakgrund och barns hälsa, IFAU, Rapport 2015:13

- Det är särskilt viktigt i ärenden som rör barnfamiljer som haft långvarigt ekonomiskt bistånd att ha ett barnperspektiv och vid behov göra en barnkonsekvensanalys. Barnfamiljer som varit aktuella mer än tio månader räknas som långtidsberoende.

Att göra en barnkonsekvensanalys

En barnkonsekvensanalys kan göras med utgångspunkt i följande arbetsblad. Arbetsbladet finns som separat dokument.

Barnkonsekvensanalys arbetsblad

Fundera, utifrån de olika livsområdena, på vilket sätt barnet påverkas av beslutet. Identifiera de områden inom vilka du tror att olika beslut och ställningstaganden får en stor betydelse för barnet och fylla på för- och nackdelar med beslutet med hjälp av plus och minustabellen. Väg in både hur barnet påverkas på kort och på lång sikt. Ta ställning till eventuellt behov av kompensatoriska åtgärder/insatser.

Ansökan avser: _____

Ställningstagande: _____

Plus för barnet	Minus för barnet

Ställningstagande: _____

Plus för barnet	Minus för barnet

Analys. Hur påverkar barnkonsekvensanalysen beslutet? På kort respektive lång sikt? Kompenserande faktorer för det som blir minus: _____

Livsområden kopplade till barns rättigheter i barnkonventionen

Barnets bästa

- Fysisk och psykisk hälsa**
Hur påverkas barnets fysiska och psykiska hälsa av beslutet? Vilken betydelse har beslutet för barnets rätt till hälsa och välbefinnande?
- Utbildning**
Hur påverkar beslutet barnets rätt till utbildning och god utbildning och kunskaper som behövs för att kunna leva ett bra liv och ett bra jobb?
- Hälso- och sjukvård**
Hur påverkas barnets rätt till socialt trygghet och andra aspekter av beslutet som behövs för att barnet ska kunna leva ett bra liv?
- Heltid och fritid**
Hur påverkas barnets rätt till funktionssättning eller andra aktiviteter som behövs för att barnet ska kunna leva ett bra liv?
- Religion**
Hur påverkar beslutet barnets rätt till religion?
- Integration**
Hur påverkar beslutet barnets rätt till integration i samhället?

Har barnet en funktionssättning eller andra aktiviteter som behövs för att barnet ska kunna leva ett bra liv och ett bra jobb?

Har barnet behov av att få hjälp för att kunna leva ett bra liv och ett bra jobb?

Har barnet ett annat behov av att få hjälp för att kunna leva ett bra liv och ett bra jobb?

Olika ställningstaganden

En metod för att analysera konsekvenserna för barnet är att först redovisa möjliga ställningstaganden utifrån den ansökan som inkommit. Det kan till exempel vara ställningstagande som avslag eller bifall på en ansökan om ekonomiskt bistånd till försörjningsstöd eller livsföring i övrigt. Det behöver inte alltid handla om ställningstagande såsom avslag eller bifall, det kan också handla om att socialtjänsten exempelvis står inför beslut att bevilja kostnad för ett tillfälligt boende och överväger två olika boendalternativ.

Livsområden kopplade till barns rättigheter

Då barnkonsekvensanalysen ska utgå från barnets rättigheter enligt artiklarna i barnkonventionen, behöver man i nästa steg fundera på vilka av barns rättigheter som kan tänkas påverkas av de olika ställningstagandena. I arbetsdokumentet till stödmaterialet finns utvalda artiklar i förkortad version. För att omsätta barnkonventionens artiklar i praktisk handling på ett enkelt sätt kan man utgå från de olika livsområden som beskrivs i arbetsbladet.

Genom att gå igenom nedanstående livsområdena kan frågan om hur barnets rättigheter inom respektive livsområde påverkas av de aktuella ställningstagandena ställas.

- **Fysisk och psykisk hälsa samt funktionsnedsättning - artikel 6, 23 och 24**
Berör till exempel varje barns rätt till bra hälsa och rätt till sjukvård. Barn med funktionsnedsättning har rätt till ett fullvärdigt och anständigt liv.
Exempel fråga: Vilken betydelse har beslutet för barnets känslomässiga välbefinnande?
- **Utbildning och utveckling- artikel 6 och 28**
Berör till exempel varje barns rätt till liv, överlevnad och utveckling samt rätt till utbildning.
Exempel fråga: Hur påverkas barnets rätt att tillgodogöra sig utbildning?
- **Säkerhet och trygghet- artikel 18, 26 och 27**
Berör till exempel varje barns rätt till social trygghet, och barns rätt till en skälig levnadsstandard, en bostad, kläder och mat. Barnets vårdnadshavare har huvudansvaret för barnets uppfostran och utveckling.
*Exempel fråga: Hur påverkas barnets rätt till social trygghet och grundläggande behov som bostad, kläder och mat?
Hur påverkas vårdnadshavarens huvudansvar för barnet av beslutet?*
- **Identitet och jämlikhet- artikel 2 och 23**
Berör till exempel alla barns rätt till lika värde och att leva som andra barn.
Exempel: Hur påverkas barnets rätt till ett bra liv och leva som andra?
- **Deltagande- artikel 12, 13, 23 och 31**
Berör till exempel varje barns rätt till lek, vila och fritid.
Exempel fråga: Hur påverkas beslutet barnets möjlighet att delta i fritidsaktiviteter på samma villkor som andra barn?
- **Integritet- artikel 16**
Berör till exempel varje barns rätt till privatliv ska respekteras.
Exempel fråga: Hur påverkas barnets rätt till ett privatliv av beslutet?

Särskilda områden som är viktiga att beakta:

- ✓ Boende
  - ✓ Barnomsorg/skola
  - ✓ Socialt nätverk
  - ✓ Hälsa
  - ✓ Fritidsaktiviteter
  - ✓ Umgänge med förälder
-

Kartlägga för- och nackdelar utifrån barnets rättigheter

När de livsområden och rättigheter som berörs av beslutet har identifierats är nästa steg att i arbetsbladet notera på vilket sätt barnets rättigheter påverkas negativt eller positivt vid de olika ställningstagandena.

Det är viktigt att ta hänsyn till det individuella barnets behov utifrån exempelvis ålder och mognad, kön, utvecklingsnivå, funktionsnedsättning och övriga förutsättningar.

Analys

När socialsekreteraren har kartlagt för- och nackdelar för hur barnets rättigheter påverkas i olika ställningstaganden behöver resultatet av plus/ minuslistorna analyseras. I analysen beskrivs de mest relevanta konsekvenserna mer ingående. En analys av både de kortsiktiga och långsiktiga effekterna som besluten kan anses ha för barnet ska också göras i detta skede.

I analysen ska det tydligt framgå på vilket sätt barnets bästa har beaktats, vilka överväganden som har gjorts och hur dessa överväganden har påverkat det beslut som fattas. I analysen ska också eventuella intressekonflikter som gäller barnets bästa i förhållande till andra intressen föras fram, till exempel föräldrarnas intressen eller föräldrarnas huvudansvar för barnen, samt hur tungt dessa ska väga i förhållande till barnets bästa. Analysen ska visa om barnets eller barnens bästa måste ge vika för andra intressen.

I analysfasen är det viktigt att tänka på att:

- ✓ Barn är inte en homogen grupp, varje barn är unikt och har olika förutsättningar och behov.
- ✓ Det kan finnas motsättningar mellan olika barns intressen inom samma hushåll.
- ✓ Det kan finnas motsättningar mellan kortsiktiga och långsiktiga konsekvenser.
- ✓ Det kan finnas intressekonflikter mellan vuxnas och barns behov.

Kompensatoriska åtgärder

Ibland kan barnets bästa inte tillgodoses fullt ut genom det fattade beslutet. Ett sätt att lindra utsattheten hos de berörda barnen är att inom ramen för analysfasen även ta ställning till det enskilda barnets behov av kompensatoriska åtgärder. Kompensatoriska åtgärder kan till exempel handla om ekonomiskt bistånd till fritidsaktiviteter, busskort, kollovistelse eller information och prioritering av ungdomar i familjer med ekonomiskt bistånd när det gäller sommarjobb. Syftet med kompensatoriska åtgärder är att efter en

---

behovsprövning i det enskilda fallet säkerställa att barnets livsvillkor och rättigheter stärks.

När ett barn drabbas av ett oundvikligt uppbrott från förskola och skola, exempelvis vid vräkning och bostadslöshet eller som medföljande barn på skyddat boende, är det viktigt med ett snabbt stöd eller andra kompensatoriska åtgärder från socialtjänsten. I sådana situationer kan det således vara lämpligt att i varje enskilt fall bedöma behovet av kompensatoriska åtgärder inom ramen för det ekonomiska biståndet.

Kompensatoriska åtgärder kan även innefatta behov utöver det ekonomiska som exempelvis information till föräldrar om aktiviteter och verksamheter riktat till barn inom stadsdelen. Om det framkommer att det finns stödbehov i något livsområde utanför det ekonomiska bör familjen ges information om var de kan få vidare stöd.

Bedömning och beslut

Barnkonsekvensanalysen ska dokumenteras och utgöra underlag för bedömning och beslut. I synnerhet vid avslagsbeslut måste det tydligt dokumenteras i bedömningen hur övervägandet har skett, vilka ställningstaganden som gjorts samt uppskattade kort- och långsiktiga effekter för barnet. Berörd förälder ska göras delaktig i analysen av barnets bästa kopplat till beslutet samt även bedömningen av eventuella kompensatoriska åtgärder.

Dokumentation av barnkonsekvensanalys och beslut

Vid dokumentation av en barnkonsekvensanalys ska det framgå vilka av barnets rättigheter enligt barnkonventionen som varit relevanta för analysen, och vilka fördelar och nackdelar som uppmärksammats utifrån insamlad information.

Vid dokumentation av beslutet ska det anges på vilket sätt barnets bästa har beaktats, vilka övervägande som gjorts och hur detta påverkat beslutet. Det gäller både vid avslags- och bifallsbeslut.

Barnkonsekvensanalysen dokumenteras i Treserva via en journalanteckning med förslagsvis utgångspunkt från följande rubriker:

Ansökan gäller

Exempelvis bistånd till fritidsaktivitet.

Utredning/kartläggning

Redogör för relevant information som har inhämtats inför beslutet samt hur informationen har inhämtats exempelvis genom besök/samtal med familj/barn/samverkanspartners.

Analys

Redogör för de relevanta fördelar samt nackdelar som uppmärksammas, på både lång och kort sikt, utifrån insamlad information och barnets rättigheter. Även andra faktorer som påverkat beslutet dokumenteras under denna rubrik såsom eventuella kompensatoriska åtgärder som har övervägts.

Bedömning

Bedömningen ska svara på vad som gör att det är just detta beslut som fattas. Barnkonsekvensanalysens inverkan på beslutet kan inkluderas i bedömningen.

Beslut

Kort beslutsformulering med hänvisning till lagutrymme, exempelvis SoL 4:1 §.

Barnets rätt till delaktighet och information

Ur socialtjänstlagen framgår att när en åtgärd rör ett barn ska barnet få relevant information. Ett barn ska även ges möjlighet att framföra sina åsikter i frågor som rör barnet. Ett barn ska även ges möjlighet att framföra sina åsikter i frågor som rör barnet.⁶

Ifall samtalet inte sker direkt med barnet så ska barnets inställning så långt de är möjligt kartläggas på annat sätt. Barnets åsikter och inställning skall vid bedömningar från Socialtjänsten tillmätas betydelse i förhållande till dess ålder och mognad⁷.

Barn har alltså rätt att få information från socialtjänsten i ärenden som direkt eller indirekt påverkar barnet. Inom ekonomiskt bistånd är det dock rimligt att informationsgivandet begränsas till beslut som ger påtagliga konsekvenser för barnet.

---

⁶ 11 kap 10 § socialtjänstlagen

⁷ 11 kap 10 § socialtjänstlagen

När det gäller familjer med långvarigt ekonomiskt bistånd kan det även finnas skäl att socialsekreteraren i samtal med föräldrarna utforskar om det finns behov av att informera barnen eller förtydliga någonting för barnen som är kopplat till föräldrarnas ekonomiska bistånd. Exempelvis om socialsekreteraren uppfattar att barnen tar mycket ansvar för familjens situation kan det finnas skäl att informera om hur ekonomiskt bistånd fungerar och vilket ansvar den vuxna har för sin situation samt även på vilket sätt socialtjänsten stöttar den biståndssökande föräldern att närma sig självförsörjning. Syftet med en sådan information ska i sådana fall vara att avlasta barnet i ansvar.

Bedömning av samtal direkt med barn

Det är viktigt att påpeka att det i de flesta fall är fullt tillräckligt att information inhämtas genom föräldrarna om barnet i hushållet. I bedömningen, ifall det finns skäl att samtala med barnet, behöver följande delar vägas in;

- ✓ Det skall finnas ett uttalat och tydligt syfte som alla inblandade är medvetna om.
- ✓ Barnets egen ålder och mognad avgör om det är lämpligt.
- ✓ Barnet måste själv vilja prata med socialsekreteraren.
- ✓ Barnets vårdnadshavare ska vara informerade om och godkänna att socialsekreteraren pratar med deras barn.
- ✓ Om någon av vårdnadshavarna inte vill att socialsekreteraren samtalar med barnet skall samtalet inte genomföras.

En individuell bedömning skall alltså alltid göras ifall ett samtal med barn skall ske. Att involvera barnen alltför ingående i föräldrars svårigheter med sin försörjning eller likande kan i vissa fall skapa en oro hos barnet. I andra situationer kan det vara lämpligt att inhämta information direkt från barnet om dennes åsikt inför ett visst beslut.

Oavsett hur informationsinhämtningen sker skall barnets åsikter och inställning vägas in när socialtjänsten gör bedömningar och fattar beslut. Barnets ålder och mognad har betydelse för vilket inflytande barnets åsikter får i praktiken. Mognad kan här beskrivas som olika förmågor att hålla flera perspektiv samtidigt, väga fördelar och nackdelar mot varandra och tänka långsiktigt.

Avslut

Vi hoppas att stödmaterialet kommer att vara till användning i arbetet med att handlägga försörjningsstöd i staden och implementeras i det dagliga arbetet på enheterna. Genom ett konkret arbete med barnrättsperspektivet inom ekonomiskt bistånd så säkerställer vi en följsamhet att arbetet går i linje med Barnkonventionen som lag.

Bilaga

Urval av frågor som kan ställas vid utredning om ekonomiskt bistånd

Boende och vårdnad

- Var bor barnet?
- Har du ensam eller delad vårdnad av barnet?
- Om föräldrarna inte bor ihop; hur ser kontakten ut mellan barnet och den andra föräldern? Hur ser umgänget med föräldrarna ut?

Barnets hemmiljö

- Hur ser barnets hemmiljö ut (ex. hur ser er bostad, hur stor är bostaden, har barnet/barnen eget rum?)
- Finns det utrymme i bostaden för barnet att leka?
- Finns utrymme i bostaden för att barnet i lugn och ro skall kunna göra läxor?

Förskola/skola

- Går barnet på skola eller förskola?
- Vid föräldraledighet, står barnet i kö till förskola?
- Trivs barnet i skolan eller förskolan? Har barnet kompisar?

Fritid

- Vad brukar barnet göra på sin fritid? Har barnet några fritidsaktiviteter? Om inte vad tycker barnet är roligt att göra?

Hur mår barnet?

- Hur ser barnet hälsa ut? Finns det något kring ditt barns hälsa som påverkar barnet eller familjen i övrigt i vardagen? Har barnet någon läkarkontakt?

Andra inom socialtjänsten eller inom annan myndighet?

- Har barnet någon annan kontakt inom socialtjänsten och/eller med andra myndigheter?

Nätverk

- Hur ser familjens nätverk ut? Finns det personer i familjens nätverk som kan vara ett stöd?

Övrig information

- Finns det någon övrig information som kan vara av betydelse för barnets situation?
-